

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi

Lausuntopyyntö 7.4.2021, VN/6185/2021

Sisäministeriön lausuntopyyntö pelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeen valmistelujaostojen arviointimuistiosta

Sisäministeriö on pyytänyt Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran lausuntoa pelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeen valmistelujaostojen arviointimuistiosta.

Valvira on tutustunut pelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeen valmistelujaostojen arviointimuistioihin.

Jaosto 1: Pelastustoiminta

Sammutusvesi

Sammutusveden hankintaa ja toimittamista koskevan pelastuslain (379/2011) 30 §:n osalta Valvira pyytää kiinnittämään huomiota, että pykälä koskee vain vesihuoltolaitoksia. Monet talousvettä toimittavat laitokset eivät ole pelastuslain 30 §:ssä tarkoitettuja vesihuoltolain (119/2001) mukaisia vesihuoltolaitoksia, sillä kunnat eivät ole hyväksyneet niille toiminta-alueita.

Valviralla ei ole muutoin lausuttavaa jaoston 1 arviointimuistiosta.

Jaosto 2: Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

Pelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeen valmistelujaostojen arviointimuistiosta jaoston 2 arviointimuistio liittyy laajemmin myös Valviran tehtäviin. Sen osalta virasto lausuu seuraavaa:

2.8 Ilmanvaihtolaitteiden huolto

Arviointimuistion johtopäätöksissä on todettu, että paloturvallisuussyistä tarvittavan ilmanvaihdon puhdistustarpeen arvioimisen yksinkertaistaminen puhdistustyön sisällöstä ja määräväleistä sääntämiseen ei olisi ratkaisu sääntelyn parempaan noudattamiseen.

Valvira toteaa kantanaan, että arviointimuistion päätelmät puhdistustarpeen sääntelystä ovat oikeansuuntaiset. Terveysturvallisuuslain (763/1994) osalta on todettava, että samoilla periaatteilla terveydensuojelulaki asettaa lähtökohtaisesti olosuhteille vähimmäisvaatimuksia, jotka täyttämällä terveyshaitta estetään. Lisäksi terveydensuojelulakiin on lainmuutoksella 11.11.2016/942 tuotu toiminnanharjoittajan velvollisuus omavalvontaan, jolla valvonnan periaatteita muutettiin niin, että painopistettä siirrettiin yksityiskohdiltaan tarkasti sääntelystä viranomaisvalvonnasta riskiperusteiseen viranomaisvalvontaan ja toiminnanharjoittajien omavalvontaan.

Lisäksi on huomioitava, että vaikka terveydensuojelulain nojalla säädetyllä asumisterveysasetuksella (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista 545/2015) annetaan tarkempia määräyksiä tiettyjen vaatimusten osalta, nämä koskevat olosuhteita ja toiminnan lopputulosta eli ilmanvaihdon kohdalla ilmanlaatua. Puhdistuksesta tai sen vähimmäisväleistä ei asumisterveysasetuksessa säädetä kuten ei Valviran laatimassa Asumisterveysasetuksen soveltamisohjeessakaan (Ohje 8/2016, dnro 2731/06.10.01/2016).

Edellä mainituista syistä johtuen Valvira yhtyy siihen näkemykseen, että ohjeistus ja tiedottaminen ovat käyttökelpoisimmat vaikuttamistavat. Mikäli tarkemmalle sääntelylle koetaan tarvetta, oikea säädöspohja olisi maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999).

2.13. Yleisötilaisuuksien ja tapahtumien turvallisuus

Muistiossa todetusti yleisötilaisuuksien ja tapahtumien järjestämiselle on myös muihin säädöksiin perustuvia lupa- ja ilmoitusmenettelyjä. Usein tapahtumiin liittyy alkoholin anniskelua sekä tarve tupakointialueelle, jolloin tilaisuuksien kokonaisturvallisuuden näkökulmasta tulee käytännössä huomioida myös alkoholilain (1102/2017) velvoitteet alkoholiuomien anniskelualueen rajaamiselle (36.1 §) ja tupakkalain (549/2016) vaatimukset tupakointikieltojen noudattamiselle (74.1 § 2 kohta) tilaisuuksissa. Ennaltaehkäisevä ja aktiivinen viranomaisyhteistyö yleisötilaisuuksien ja tapahtumien turvallisuuden edistämiseksi ja mahdollisten erilaisten säädösintressien yhteensovittamisessa on tärkeää erityisesti paikallistasolla.

Valvira kannattaa muistion ehdotusta lupa- ja ilmoitusmenettelyjen selkeyttämisestä ja viranomaisten toimintatapojen yhteensovittamisesta. Lainsäädännön kattava läpikäynti on tarkoituksenmukaisinta tehdä kokonaisuutena ja ministeriöiden yhteistyönä linkittäen tämä työ- ja elinkeinoministeriön Luvat ja valvonta -hankkeessa (TEM026:00/2017) laadittuihin toimintamalleihin ja palveluprosesseihin.

5.4 Muita säädöksiä

Muistiossa todetaan, että eräissä muissa säädöksissä on säädetty tilojen käyttöönottoon, toiminnan aloittamiseen tai lupa- tai ilmoitusmenettelyyn liittyen pelastusviranomaiselta pyydettävästä lausunnosta tai tarkastuksen tekemisestä. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen yksityisistä sosiaalipalveluista (1053/2011) 1 §:ssä edellytetään, että palvelun tuottaja liittyy lupahakemukseen ja toiminnan aloittamista koskevaan ilmoitukseen pelastuslaissa tarkoitetun pelastussuunnitelman ja poistumisturvallisuus selvityksen sekä pelastusviranomaisen lausunnon. Lupaviranomaisena on aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira.

Muistiossa todetaan, että on luontevaa, että hoito- ja hoivalaitosten ja majoitustilojen käyttöönottovaiheessa tai luvan edellytyksiä arvioitaessa pelastuslaitokselle annetaan mahdollisuus lausua pelastuslain säännösten soveltamisesta toimintaa koskevissa turvallisuusvaatimuksissa ja tuoda esiin mahdolliset muut tilojen turvallisuuteen liittyvät näkökulmat. Lähtökohtaisesti lupa- ja ilmoitusmenettelyihin liittyvät lausunnot ja tiedoksi saattamiset pitäisi kuitenkin säätää niin, että ne hoidetaan viranomaisten välillä. Tällöin pelastuslaitos antaisi lausunnon toimivaltaiselle viranomaiselle, joka ottaisi sen huomioon asian käsittelyssä. Niin varmistettaisiin myös, että pelastuslaitoksen tekemä arvio perustuu samoihin tietoihin ja asiakirjoihin kuin lupakäsittelyssä. Pelastusviranomaisen antama lausunto voi merkittävästi vaikuttaa asiassa tehtävään päätökseen ja siten esimerkiksi lupaa hakeneen oikeuksiin.

Valviran näkemyksen mukaan tietojen automaattinen välittäminen viranomaisten kesken on sinänsä kannatettavaa ja tämä osaltaan varmistaisi sitä, että lupaviranomaiset saavat oikeat asiakirjat käyttöönsä. Kuten arviointimuistiossa todetaan, nykyisen lainsäädännön mukaan hakijan velvollisuutena on toimittaa hakemukseensa tarvittavat liitteet, joten tämä edellyttäisi lainsäädännön muutoksia (laki yksityisistä sosiaalipalveluista 922/2011, 8 § ja sosiaali- ja

terveysministeriön asetus yksityisistä sosiaalipalveluista 1053/2011, 1 §). Valvira pitää asian selvittämistä tarkoituksenmukaisena.

Edelleen arviointimuistiossa todetaan, että lausunnotmenettelyistä säädettyä tai lausuntopyynnön yhteydessä pitäisi myös selvittää, mikä on menettelyn tarkoitus, onko kyse pelastuslain säännösten soveltamisesta vai laajemmasta asiantuntijalausunnosta.

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 4 §:ssä on säädetty toimintaedellytyksistä, joiden tulee täytyä luvan myöntämiseen liittyen. Pykälän mukaan toimitilojen tulee olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle, kasvatukselle ja muulle huolenpidolle sopivat. Sosiaali- ja terveysministeriön yksityisistä sosiaalipalveluista antaman asetuksen 1 §:n mukaan hakemuksen liitteeksi tulee toimittaa pelastusviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen lausunto.

Valvira toteaa, että lupahallinnon kannalta on tärkeää saada lausunto, jossa pelastusviranomaisen ottaa kantaa siihen, että palvelujen tuottajan toimitilat täyttävät pelastuslain edellytykset ja että toimintayksikön pelastussuunnitelma ja poistumisturvallisuusselvitykset on laadittu asianmukaisesti. Samoin terveydensuojeluviranomaisen lausunnossa on tärkeää ottaa kantaa siihen, että terveydensuojelulain mukaiset edellytykset täyttyvät. Tarve lausunnolle on erityisesti ympärivuorokautisten hoito- ja hoivalaitosten osalta, koska näissä korostuu asiakas- ja potilasturvallisuus. Valvira haluaa painottaa sitä, että lupaviranomaisen osaaminen ei ulotu pelastuslain ja terveydensuojelulain mukaisten kriteerien arvioimiseen, joten tarvitaan toisten asiantuntijaviranomaisten lausunto. Mitään laajempaa lausuntoa ei ole tarvetta saada. Esimerkiksi lupahallinnon näkökulmasta ei ole tarpeen saada pelastusviranomaiselta selvitystä rakennuksen ja tilojen käyttöön liittyvästä rakennusluvasta ja mahdollisista kaavamääräyksistä.

Arviointimuistiossa todetaan, että pelastuslaissa ei säädetä käyttöönotto- tai määräaikaistarkastuksen luonteisista valvontakäynteistä eikä pelastusviranomaisen hyväksyä tiloja käyttöön, joten pelastuslain valvonnan näkökulmasta riittää, että pelastusviranomaisen saa tiedon toiminnan aloittamisesta ja voi arvioida tarvittavat toimenpiteet. Muiden toimialojen säädöksissä voi olla tarve informatiivisille viittauksille pelastuslaissa tarkoitetun pelastussuunnitelman tai hoitolaitoksen poistumisturvallisuusselvityksen laatimiseen. Ongelmallisia ovat kuitenkin säännökset, joissa laatimisvelvoitetta laajennetaan pelastuslaissa säädetystä.

Tältä osin Valvira toteaa, että sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa yksityisistä sosiaalipalveluista on pelastussuunnitelman ja poistumisturvallisuusselvityksen osalta viittaus pelastuslakiin. Näiden ei ole edellytetty olevan laajempia kuin pelastuslaissa on säädetty.

Jaosto 3: Varautuminen poikkeusoloihin ja väestönsuojelu

Valviralla ei ole lausuttavaa jaoston 3 arviointimuistioon muutoin, mutta virasto haluaa todeta, että ehdotetut muutokset vaikuttavat taroituksenmukaisilta.

Jaosto 4: Lain rakenne ja yhteiset säännökset

Valviralla ei ole lausuttavaa jaoston 4 arviointimuistioon.

Ratkaistu: 31.05.2021 Ratkaisija: Henriksson Markus Virka-asema: Ylijohtaja Esittelijät: Kujala Ritva, Hallintojohtaja   Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asiankäsittelyjärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Valviran johtoryhmä